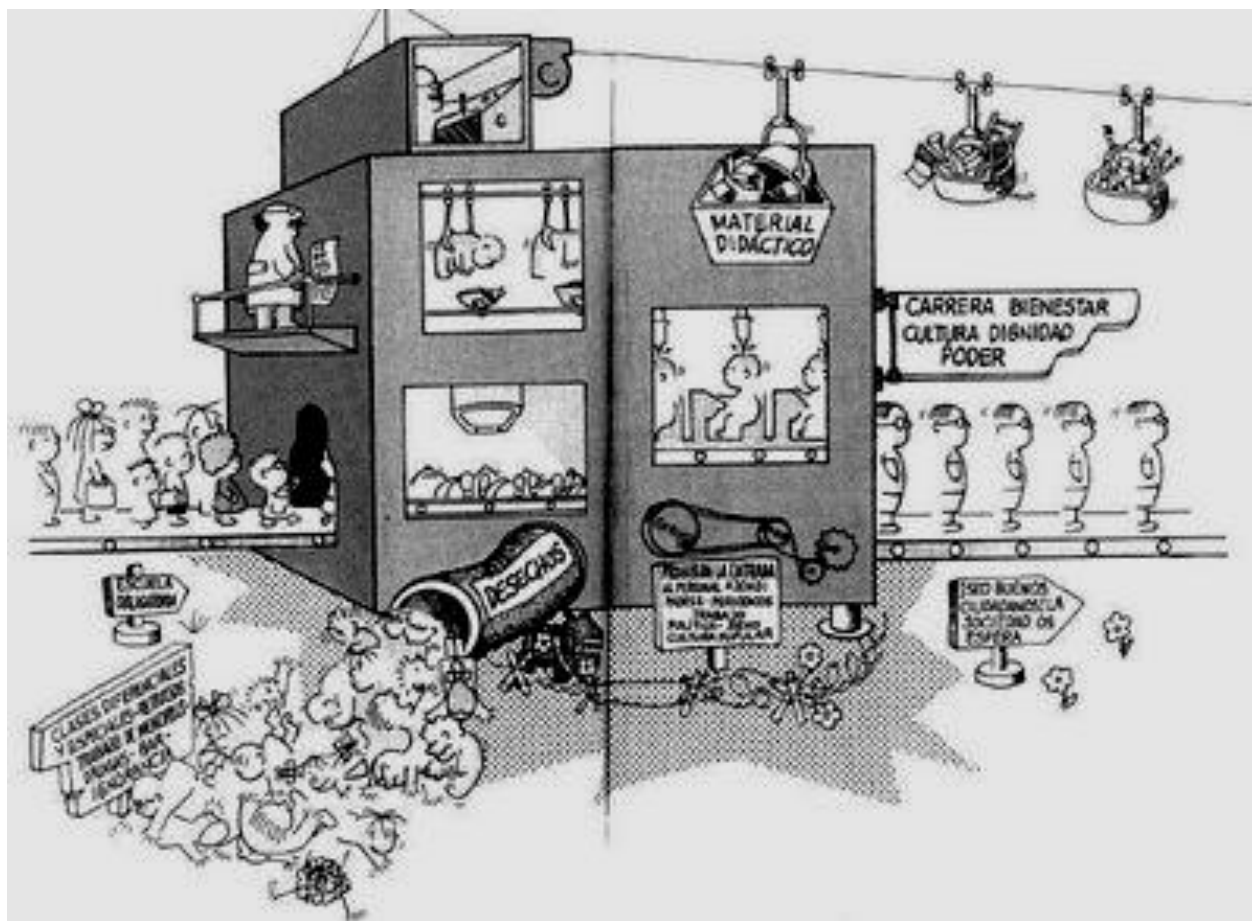


EDUCAR
X
TRANSFORMAR

nova
Centre per a la Innovació Social



La escuela fábrica
(F. Tonucci)

- Un projecte orientat a recolzar la innovació educativa a Catalunya.
- Una mirada a l'educació com a motor de transformació social.

FASE 1: Estudi preliminar. (Abril 2009- Desembre 2009)

FASE 2: Elaboració de la proposta. (Gener 2010- Juny 2010)

FASE 3: Experiència pilot.

FASE 4: Difusió.

Educar x Transformar



Quina educació, per a què?

El rol social de l'escola i l'educació.

Apunts per una educació transformadora.



Innovació educativa

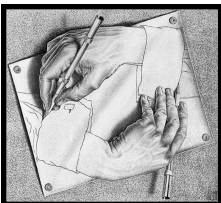
Diferents equips, diferents contextos, diferents necessitats.

Cap a una cultura de la innovació.



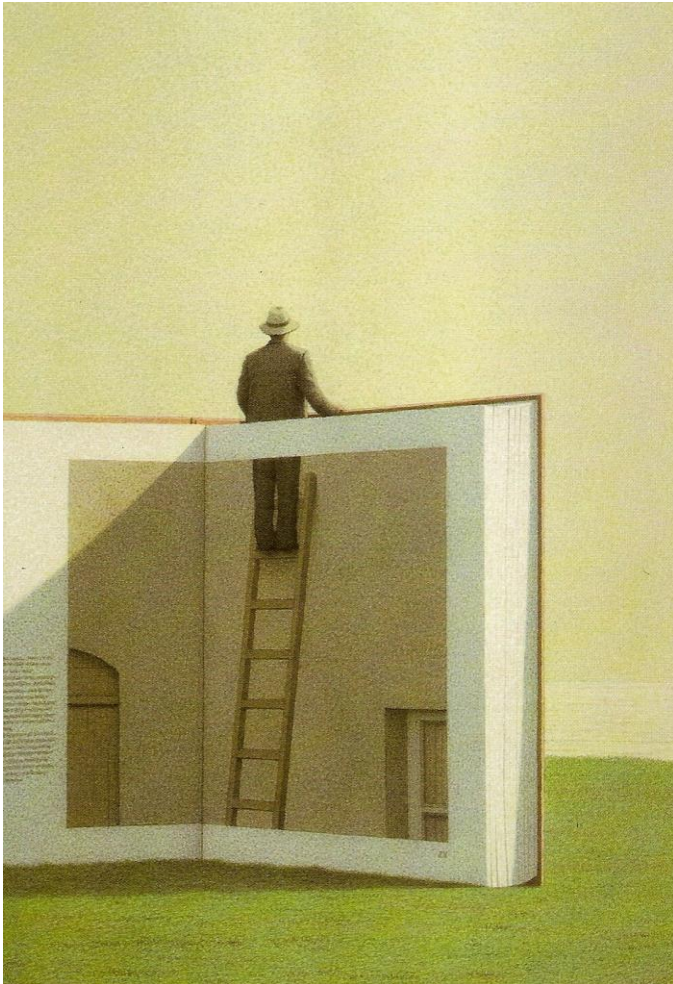
Transformar l'escola

Apunts per a la gestió del canvi. Un conjunt de processos.



Servei d'acompanyament a la transferència entre centres de processos d'innovació educativa

Educar per Transformar



Formació, educació,
per a què?

L'escolarització,
un dret i un deure,
quina funció social té?

L'educació, l'escola, com a motor de transformació social

- *“El niño, con su enorme potencial físico e intelectual, es un milagro frente a nosotros. Este hecho debe ser transmitido a todos los padres, educadores y personas interesadas en niños, porque la educación desde el comienzo de la vida podría cambiar verdaderamente el presente y futuro de la sociedad”.* (M. Montessori)
- *“...Dirigirse, con la abnegación del apóstol y la pasión del revolucionario, a la enseñanza integral que ofrezca a la infantil inteligencia y a la del adulto preocupado o analfabeto la verdad conocida en toda su espléndida y sencilla majestad, como se presenta en la naturaleza, de la cual es fidelísima representación, es obra eminentemente salvadora; es esterilizar de raíz la semilla de la desigualdad y sentar como fundamento inconvencible la justicia en las relaciones humanas, esa es una laudable intención.”* (Ferrer i Guàrdia)
- *“Para Freinet, el estudio del medio sólo tiene pleno sentido cuando se intenta obrar sobre él y transformarlo (Vuillet, 1962)”* (L. Legrand 1999)

- *“Si la educación sola no transforma la sociedad, sin ella tampoco la sociedad cambia” (P. Freire)*
- *“La tarea de la Educación tiene que ver con el tipo de mundo que queremos vivir” (Humberto Maturana)*
- *“D’alguna manera l’educació ha de proporcionar els mapes d’un món complex i contínuament agitat, així com la brúixola que permeti navegar-hi” (J. Delors)*
- *“Piaget insiste en que el derecho a una educación ética e intelectual significa mucho más que tener el derecho a asimilar saberes, escucharlos y obedecerlos: se trata, más bien, del derecho a formar ciertos instrumentos que són muy valiosos para actuar y pensar inteligentemente. Para ello es necesario un entorno social específico, pero no la subordinación a un sistema establecido.” (Rebeca Wild)*
- *“l’actuació més subversiva que poden fer els mestres és ensenyar a trobar el plaer en la intel·ligència” (Philippe Meirieu)*

Educació transformadora, educació de qualitat al s. XXI

- El món és complex, les regles de funcionament són globals i sovint terriblement injustes i insostenibles. Per transformar-lo calen ciutadans, persones, amb una sòlida formació, amb capacitat per actuar i amb voluntat de fer-ho.
- Una societat complexa i globalitzada no es pot comprendre de manera fragmentària ni simplificada. Cal abordar la complexitat de manera globalitzada. Un llibre de text és un embut massa petit, un sedàs massa espès, per on la complexitat no hi passa. Són imprescindibles més eines, més veus, més visions.
- El coneixement es modifica i augmenta a gran velocitat. Quan els alumnes d'avui siguin adults, potser faran feines que ara no podem imaginar. Aprendre a aprendre i actuar amb consciència són els aprenentatges més valuosos que pot aportar l'escola (a la persona i a la societat).
- Les necessitats socials no són equivalents a les necessitats del mercat laboral. L'escola ha de formar persones ciutadanes, no sols treballadors i consumidors. La diferència principal no rau en els coneixements sinó més aviat en la capacitat de relacionar-se i cooperar, de crear i proposar, d'actuar i d'incidir.
- Si l'escola es proposa una educació integral, també els mestres han de rebre una formació integral, contínua. L'escola és un espai d'aprenentatge per a tothom, hem de reflexionar què i com aprenen els mestres.

- Hem de construir i reconstruir valors per incorporar-los a l'esfera personal i social. Però no n'hi ha prou: cal educar també en l'anàlisi, la interpretació i l'acció, des d'aquests valors, sinó de què ens serviran?
- L'escola, com a agent social, esdevé un model institucional: ha de rebre i també ha d'aportar, ha de tenir cura de les relacions internes i també de les relacions amb l'entorn. L'escola, com a institució, és un referent, que també aprèn.
- Els centres educatius són espais de socialització privilegiats, entre iguals i intergeneracional. Si reflexionem sobre les relacions que hi establím (de poder, d'afecte, d'equitat...), esdevindran una experiència, un referent on créixer plegats i educar-nos –infants, joves i adults.
- L'escola, sola, no pot transformar la societat, però pot ser un dels motors impulsors. Ha de tenir clar en quina direcció, així, encara que les passes siguin petites, apuntaran cap a l'objectiu desitjat. L'escola també ha de dir quin món vol i participar-hi per fer-lo possible, començant per ella mateixa.
- En una escola sotmesa a lògiques i regles socials, econòmiques, polítiques, administratives... injustes, difícilment es pot practicar una educació alliberadora. Tot i així alguns centres demostren que no és impossible, cal intentar-ho, cercant el compromís de tota la societat.
- Els descobriments i les innovacions tecnològiques han comportat avenços per a la medicina, les ciències, les arts, l'agricultura, els exèrcits... per a l'escola? Quines són les seves necessitats? La tecnologia ha de contribuir a millorar la pràctica educativa, no és un fi en si mateix.

Innovació educativa



Innovació educativa: Què vol dir, què implica?

Quines innovacions s'estan produïnt a Catalunya, quins referents tenim?

Innovació educativa,

un canvi en profunditat que implica tota la comunitat

- 1) *Innovació suposa transformació i canvi qualitatiu significatiu, no simplement millora o ajustament del sistema vigent.*
- 2) *Una innovació no és necessàriament una invenció, però si quelcom nou que propicia un avenç en el sistema cap a la seva plenitud, nou ordre o sistema.*
- 3) *La innovació implica una intencionalitat o intervenció deliberada i en conseqüència ha de ser planificada.*
- 4) *La innovació no és una finalitat en sí mateixa sinó un mitjà per millorar les finalitats de l'educació.*
- 5) *La innovació implica una acceptació i apropiació del canvi per part d'aquells que han de dur-lo a terme.*
- 6) *La innovació implica un canvi de concepció i de pràctica.*
- 7) *La innovació és un procés obert i inconclús que implica la reflexió des de la pràctica.*
- 8) *La innovació es dona en un context i conjuntura determinats. Aquest el propicia i en ell té sentit. Està estretament lligada a la pràctica reflexiva.*

Cada escola un model diferents mirades sobre l'educació

Escola lliure, antiautoritària, no dirigista

**Treball per projectes, metodologia
activa.**

**Metodologia eclèctica
treball per projectes (cooperatiu) i sistemàtic
(individual). Renovació en àmbits
específics (TICS i llengües)**

**Múltiples projectes i centres d'interès.
Renovació en àmbits específics, mantenint,
essencialment l'estructura tradicional.**

Comunitats d'aprenentatge.

Transformar l'escola

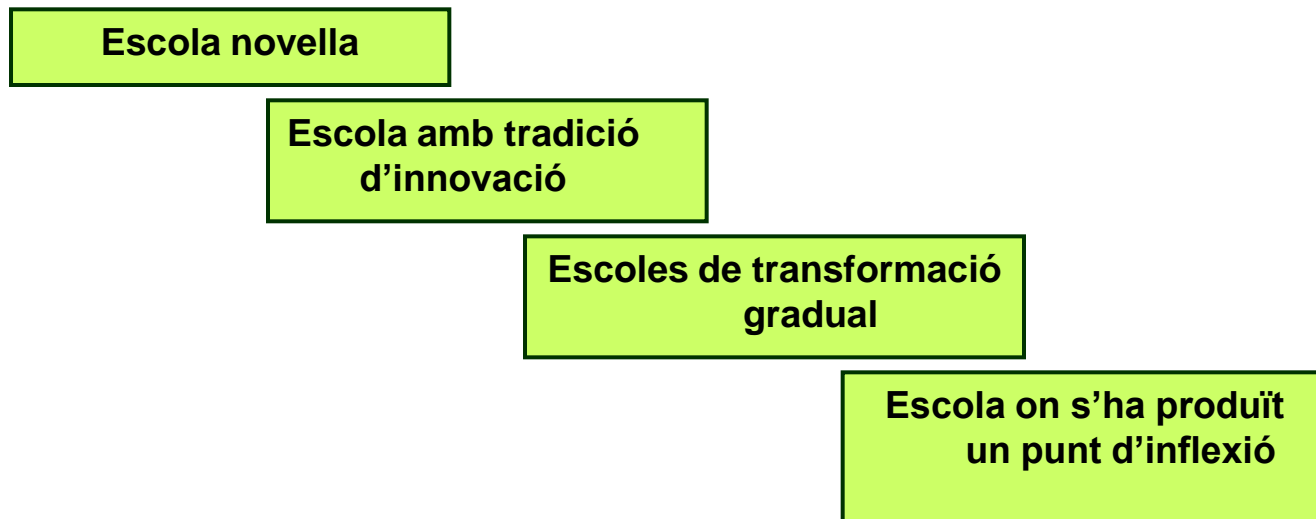


Què cal transformar?

Per on començar, com planificar i gestionar el canvi?

L'escola com a sistema

- No hi ha un model únic i no hi ha una única manera de gestionar el canvi.
- L'escola és una unitat, un sistema, amb un model de gestió, una comunitat protagonista i usuària del mateix, unes pràctiques i objectius...
- La innovació es produeix en un context, requereix d'un entorn propici (l'aula dins de l'escola, l'escola dins la societat).
- Cal tenir en compte la transformació global de l'escola.
- El canvi pot iniciar-se de diferents maneres i seguir diferents vies.



La transformació de l'escola. Un conjunt de processos.

Processos en relació a l'equip docent

- Procés **d'innovació i lideratge** del projecte educatiu global
- Procés **d'implicació i formació progressiva** del professorat
- Procés de **definició compartida** del projecte educatiu, model pedagògic, canvi de rol de professorat

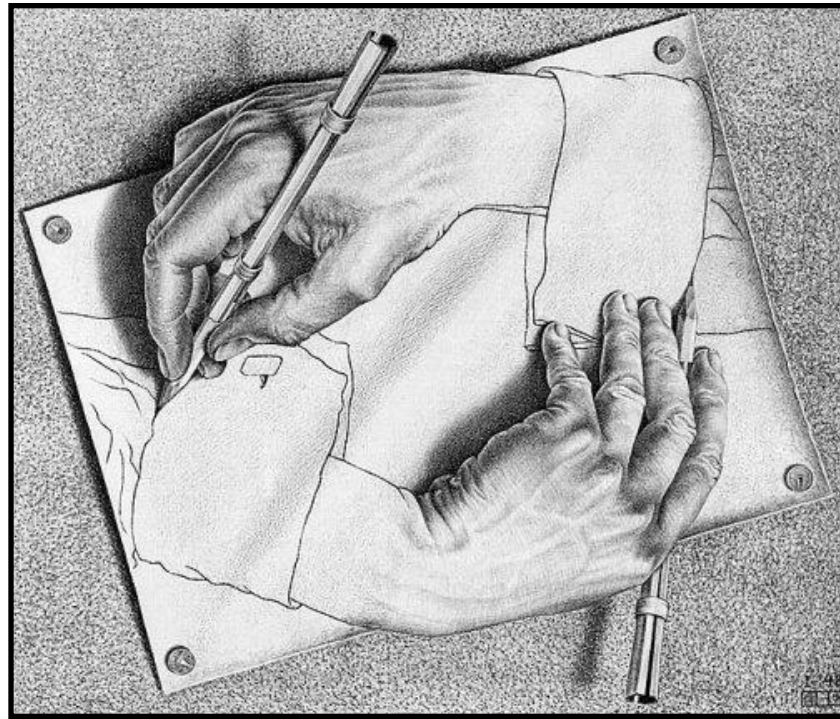
Processos en relació al centre com a institució

- Procés de **gestió del centre**.
- Procés de **revisió dels continguts pedagògics i dels recursos per a la seva aproximació**.
- Procés de transformació dels **espais i dels recursos del centre**.
- Procés de **finançament i gestió econòmica**.
- Procés d'**implicació i complicitat d'institucions i organitzacions**.

Processos en relació a la comunitat educativa i l'entorn

- Procés de transformació de la **relació del centre amb l'entorn**
- Procés **d'implicació de les famílies**.
- Procés de **d'explicar, compartir i contrastar l'experiència** amb altres col·lectius o escoles.

**Servei d'acompanyament
a la transferència entre centres
de processos d'innovació educativa.**



I el que hem fet fins ara què?! No serveix res!!??

m'agradaria canviar coses, però sol és molt difícil. És massa complicat!

Ens falten recursos. Al meu centre no es pot fer!

Sí, ja, però per on començo?!

I les famílies, què?!

Bé, ja faig el que puc a la meva classe, amb els meus alumnes!



A més a més, això no em tocaria fer-ho a mi!

Característiques de la proposta, serveis.

- **Basada en les bones experiències de centres educatius** que han realitzat un procés de construcció d'un projecte propi, global (que implica tot el centre) i que s'orienta a les necessitats formatives d'una ciutadania amb capacitat de transformació de la societat, del rol de l'escola i de l'educació.
- **Amb una metodologia centrada en l'anàlisi de processos** de diferents àmbits significatius en la construcció d'un projecte compartit i amb entitat pròpia.
- **Potenciant els contactes entre els docents i els centres en procés d'innovació**, per tal de transferir les estratègies i els aprenentatges desenvolupats en els processos i alleugerir l'esforç que suposa per als equips docents.
- **Col·laborant amb les administracions i institucions** implicades en la innovació educativa, complementant els serveis i estructures ja existents.

- Proporcionar un enllaç entre els **centres amb voluntat o procés d'innovació i centres innovadors de referència** (en aquest cas, començar pel CE Jacint Verdaguer), sempre que ho considerin necessari, per a l'intercanvi d'eines, estratègies...
- Establir o concertar moments/espais de formació específics per a persones o col·lectius en els centres de referència i/o altres professionals que els puguin **orientar i donar suport per a un bon desenvolupament dels processos d'innovació**.
- **Seleccionar recursos, materials, serveis...** per als centres adequats a les necessitats i problemàtiques específiques del procés d'innovació.

On som?

Fase 3: Experiència pilot.
curs 2010-2011

Centre de referència:

- C.E. Jacint Verdaguer

Col.laboradors, equip de seguiment:

- Nova
- ICE de la UAB
- Departament d'Educació de la Generalitat
- Fundació Jaume Bofill (per confirmar)

Finançament:

- Nova
- Fundació Propedagògic (per confirmar)